

PUČKA
pobožnost

U
SESVETSKOM
PRIGORJU



JAGODA VONDRACEK MESAR



PUČKA
pobojnost
U
SESVETSKOM
PRIGORJU

JAGODA VONDRAČEK MESAR
SESVETE, 2020.



NAKLADNIK:

Muzej Prigorja

ZA NAKLADNIKA:

Morena Želja Želle

AUTORICA:

Jagoda Vondraček Mesar

**LIKOVNO OBLIKOVANJE
I PRIPREMA ZA TISAK:**

Lana Krpina

FOTOGRAFIJE:

Mladen Tomljenović
Irena Vidošević
Jagoda Vondraček Mesar

LEKTURA:

Anđa Matić

TISAK:

Tiskara Zelina d.d.

NAKLADA:

300 komada



Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulture
i medija
Republic
of Croatia
Ministry
of Culture
and Media

KATALOG JE OSTVAREN
UZ FINANCIJSKU POTPORU
MINISTARSTVA KULTURE I
MEDIJA RH

CIP ZAPIS JE DOSTUPAN U RAČUNALNOME
KATALOGU NACIONALNE I SVEUČILIŠNE KNJIŽNICE
U ZAGREBU POD BROJEM **001086611**.

ISBN 978-953-7820-33-6 (TISAK)
ISBN 978-953-7820-34-3 (E-KNJIGA)

5	UVOD
8	KUĆA IZVANA I IZNUTRA
9	KUĆA IZVANA
10	ZABAT
12	FRIZ
14	PALUTAN
18	KUĆA IZNUTRA
24	OBITELJSKE FOTOGRAFIJE
28	JASLICE
36	POSOBLJE
46	VJERNICE I VJERNICI
54	USPOMENA IZ MARIJE BISTRICE
58	SVETE SLIČICE
62	VJERNIK STVARATELJ
66	RASPELA I KAPELICE
70	IZBJEGLI HRVATI U NOVOJ DOMOVINI
74	KATALOŠKE JEDINICE
80	BIBLIOGRAFIJA
80	IZVORI
80	SUGOVORNICI - IZVORI PODATAKA



O ČEMU GOVORI OVA IZLOŽBA?

Muzej Prigorja u svojih je više od četrdeset godina istraživanja prošlosti i tradicije Sesevetskog prigorja osvijetlio mnoge događaje i mnoge načine života. Ovom izložbom želimo predstaviti duhovni, odnosno vjerski život Prigoraca od početka 20. stoljeća do danas. Preciznije rečeno, želimo prikazati jedan oblik vjerskog života.

Vjerske obrede, npr. misu, primanje sakramenata, pobožnost križnog puta itd. određuje i oblikuje crkveni autoritet, što im daje narav „službenosti“. Vjernici na njih ne mogu utjecati, nego mogu u njima sudjelovati rjeđe ili češće, ovisno o svojoj gorljivosti.

Vjernik, pak, napuštajući crkvu ili čudotvorno mjesto, ne želi ostaviti za sobom osjećaj povezanosti s Bogom ili svecem, nego ga želi prenijeti u svoj dom i u svoju okolinu. Kako će to učiniti, sada odlučuje sam i u krugu svojih bližnjih. Svaki njegov pobožni čin imat će osobni pečat različit od pojedinca do pojedinca. Katkad pobožna namjera nadilazi mogućnosti pojedinca pa se oni okupljaju i djeluju zajednički. Sve u svemu, vjera kao pokretač, postupak da se ona izrazi te materijalno ili nematerijalno svjedočanstvo kao posljedica obuhvaćeni su zajedničkim pojmom *pučka pobožnost*.

Ovom izložbom Muzej Prigorja predstavlja javnosti svoju zbirku od 362 predmeta pučke pobožnosti¹, koji su pripadali prevladavajućemu autohtonu rimokatoličkom stanovništvu Sesevetskog prigorja prve polovice 20. stoljeća. Kupljeni su u većim hodočasničkim središtima, kao što je bila Marija Bistrica, ili na spomendane titulara prigorskih župnih crkava i kapela.



1 Nazivaju se i **sakralnim predmetima** (lat. *sacer, sacra, sacrum* – svet) jer prikazuju ili simboliziraju svete osobe ili religiozne misterije. Za svete predmete postoji i zajednički pojam **devocionalije** (lat. *devovere* – zavjetovati) u značenju predmeta kojima se izražava ponizno, odano, pobožno štovanje.

(Bratoljub Klaić, Rječnik stranih riječi, Nakladni zavod Matice Hrvatske, Zagreb, 1987.)



Socijalističko društveno uređenje, koje je nastupilo nakon završetka Drugoga svjetskog rata, potiskivalo je i suzbijalo djelovanje Crkve i pučku pobožnost, no vjernike nije obeshrabrilo. Očuvali su tako mnoga raspela i kapelice, a Muzej Prigorja istražio je te primjerke male sakralne arhitekture te im posvetio izložbu 2009. godine. U svojoj fotodokumentaciji Muzej čuva i očitovanja pučke pobožnosti na tradicijskoj arhitekturi i snimke obiteljskoga vjerskog središta u kući.

Industrijalizacija Seseveta, osobito razvoj radno intenzivne prehrambene industrije, stvorila je potrebu za radnom snagom. Posljedica je bila doseljavanje stanovništva iz istočnih dijelova središnje Hrvatske, a osobito iz koprivničkoga, križevačkoga, bjelovarskoga, daruvarskoga, novljanskoga i kutinskog područja. Devedesetih godina prošlog stoljeća doseljavalo se i stanovništvo iz ratom pogođenih dijelova Hrvatske te Bosne i Hercegovine. Sesevete su tako postale površinom najveća i po broju stanovnika najmnogoljudnija gradska četvrt Zagreba, u kojoj prevladava rimokatoličko stanovništvo, a autohtono prigorsko stanovništvo čini približno jednu četvrtinu. Izraze pučke pobožnosti Hrvata koji su u Sesevetskom prigorju pronašli novi dom tek počinjemo otkrivati.



KUĆA

izvana I IZNUTRA

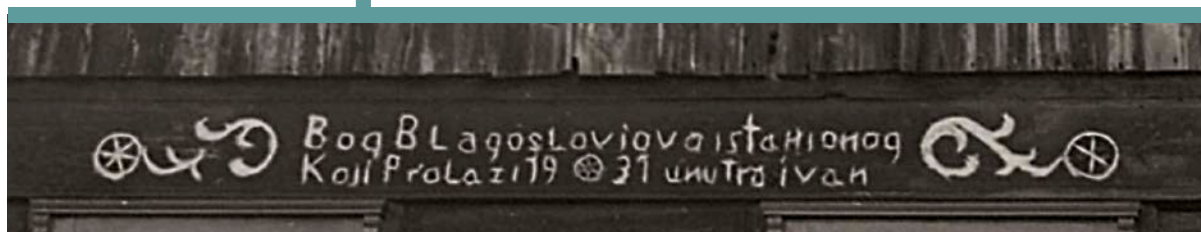
U Sesevskom su prigorju, kao i drugdje u Hrvatskoj, ljudi živjeli u pojedinačnim obiteljima, koje su obično stanovale u manjim kućama, a broj ukućana bio je manji u usporedbi s tzv. *zadrugama*. Sami seljaci nisu poznavali ni upotrebljavali tu riječ. Upotrebljavali su je učeni krugovi da bi njome nazvali složenu obitelj koja se sastojala od više pojedinačnih obitelji u tri do četiri generacije pa je broj članova bio veći i trebala im je veća kuća.

Bile kuće veće ili manje, prizemnice ili katnice, neki su im dijelovi redovito bili ukrašeni, a među ukrasima isticali su se vjerski simboli i natpisi. Na užim su se dijelovima, zabatima, katkada i ispod zabata, nalazili motivi kaleža, križa i motiv IHS – kratica *Isus Krist Spasitelj* na grčkom jeziku. Ispod krova bi se našao urezan i zaziv Božjeg blagoslova: „Bog blagoslovi ovaj stan i onog koji prolazi unutra i van.“

1.1.
Šiletići, 1983.

1.2.
Blaguša, 1988.

1.2.

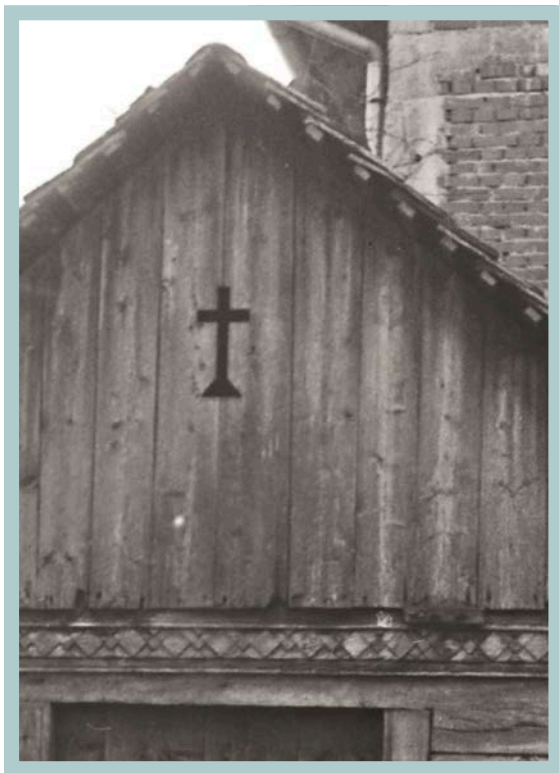




1.3.
Prepuštovec, 1986.

ZABAT





1.5.



1.6.



1.7.

- 1.4. Kašina, 2012.
- 1.5. Jelkovec, 1982.
- 1.6. Kraljevečki Novaki, 1981.
- 1.7. Adamovec, 2011.

FRIZ



1.8.
Planina Donja,
2014.



1.9.
Budenec, 1982.



Budući da su neke kuće bile katnice, imale su stube na gornji kat, ograde i vrata na tim ogradama, što su također bile prikladne površine za motive križeva i kaleža.

Nevisno o položaju kuće u odnosu na seoski put i nevisno o tome je li kuća bila prizemna ili na kat, u prizemlju na sredini kuće nalazio se trijem – *palutan* – tipičan element stambene arhitekture Sesevetskog prigorja. Njegovi potporni stupovi, ograde i pogotovo zabati bili su bogato ukrašeni i među ukrasima su se nalazili vjerski simboli.



1.10.
Kučilovina, 1991.



1.11.
Cerje, 1983.

1.12.
Sesevetski Kraljevec,
1981.

PALUTAN

1.11.

1.12.





1.13.



1.14.

- 1.13.
Drenčec, 1982.
- 1.14.
Lužan, 1983.
- 1.15.
Šašincev, 2011.
- 1.16.
Glavničica, 1982.
- 1.17.
Budenec, 2012.



1.15.



1.16.



1.17.

Cimermani, majstori koji su podizali kuće, primjenjivali su nekoliko ukrasnih tehnika. Jedna je bila „na proboj“, pri čemu se na rub daske izrezala polovica oblika križa ili kaleža. Kada su se daske postavile okomito i rubovi okrenuli jedni prema drugima, polovice su se oblika spojile u simetrične cjeline, cjelovite motive križa i kaleža.

1.18.



Za palutane je bilo uobičajeno kombiniranje pobožnog pozdrava, najčešće HVALJEN ISUS I MARIJA, izrađenog u tehnici „na proboj“ s drugim ukrasnim elementima. Uobičajene su bile daske i letvice postavljene okomito s ispiljenim završecima različitih oblika. Vodoravne su daske bile ukrašene motivom lišća vinove loze u plitkom reljefu.

1.19.



Vitice i vjerski simboli urezivali su se u površinu daske i dobio bi se plitki reljef.

1.20.



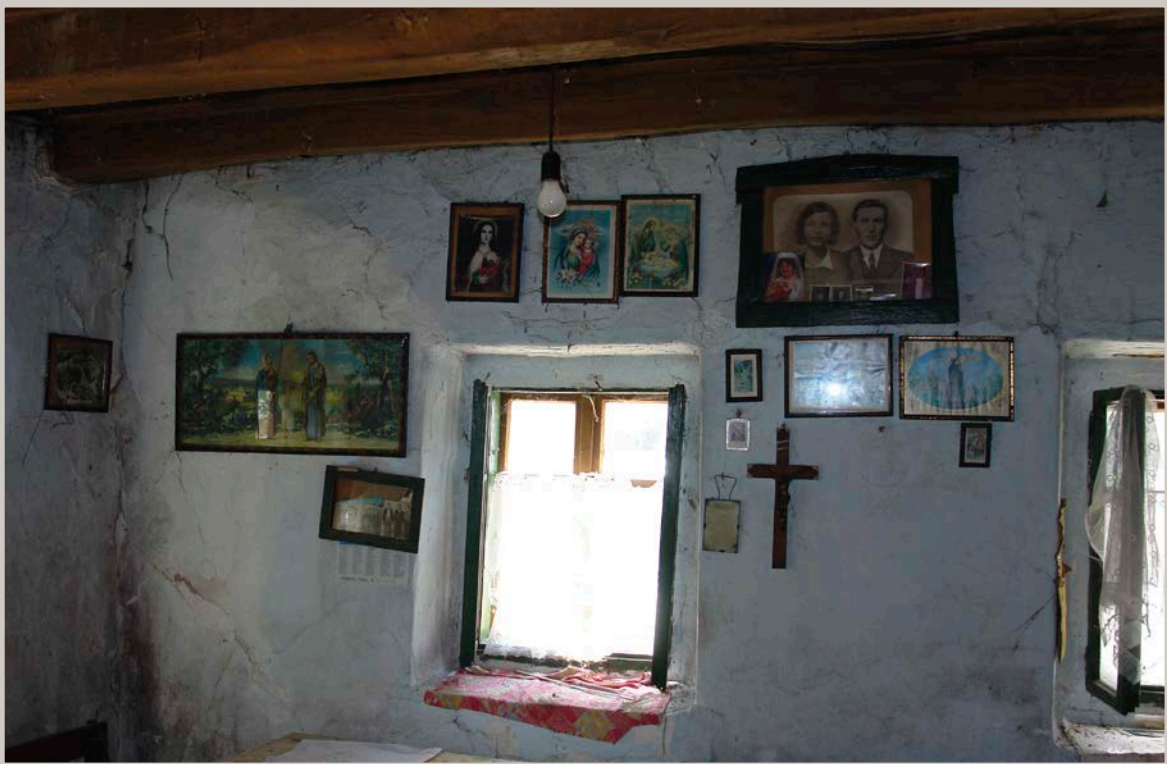
1.18
Kašina, 2012.

1.19.
Sesvetski Kraljevec, 1981.

1.20.
Lužan, 1983.



1.21.



1.22.

KUĆA IZVANA + Iznutra

Bez obzira na veličinu kuća, u njima se stanovalo na jedan način. Preko dana boravilo se u najvećoj prostoriji u kući, *hiži*, koja je jedina bila grijana. Služila je kao spavaonica s krevetima za stare roditelje i njihove oženjene sinove te njihovu djecu. Zimi su se u hiži nalazili tkalački stanovi i žene su tkale, šivale, vezle i glačale, a muškarci su popravljali cipele i izrađivali drvene predmete potrebne za kućanstvo. U hiži se kuhalo i u njezinoj su se toplini djeca rađala i odgajala, bolesnici su болоvali, a stari umirali. Najčešće u kutu, a gdje je bilo praktičnije, i uza zid, nalazio se stol za zajedničko jelo i molitvu i to je mjesto bilo posebno. Po zidovima su bili obješeni sveti predmeti: uokvirene svete slike i sličice, raspela, jaslice za Božić i još jedna vrsta jaslica, o čemu će još biti riječi. Taj kut nije imao svoje posebno ime, bio je to jednostavno čošek.

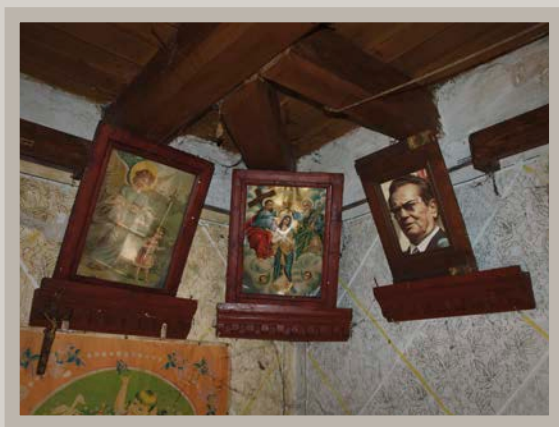
1.21.
Planina Gornja, 1989.

1.22.
Planina Gornja, 2013.

1.23.
Moravče, 1985.



1.23.



1.24.



1.24.
Planina Donja, 2014.

1.25.
Moravče, 1985.

1.26.
Kašina, 1993.

1.25.



1.26.





Likovi Isusa i Bogorodice, svetaca, anđela čuvara, Svete obitelji u mnogobrojnim varijacijama te biblijski prizori, ovisno o financijskoj moći obitelji, bili su prikazani na reprodukcijama većih dimenzija, sjajnih boja i u lijepim okvirima, za razliku od manjih i skromnih. Svete su se sličice često zaticale u okvire većih svetih slika.

1.27.
Kučilovina, 1991.

1.28.



1.29.



1.28.
Planina Donja, 1991.

1.29.
Planina Donja, 2014.

OBITELJSKE FOTOGRAFIJE

Među svetim su se slikama nalazile i obiteljske fotografije. Mnoge su obitelji imale samo jednu fotografiju, točnije rečeno, fotografsko uvećanje portreta mladenaca. Kako su fotografije postajale pristupačnije, njihov se krug širio na snimke snimljene u atelijerima: *firmanjska* kuma s kumčetom – *zeticom* – dok se s kumom fotografiralo njegovo kumče, dječak – *zetic*.





1.32.



1.33.

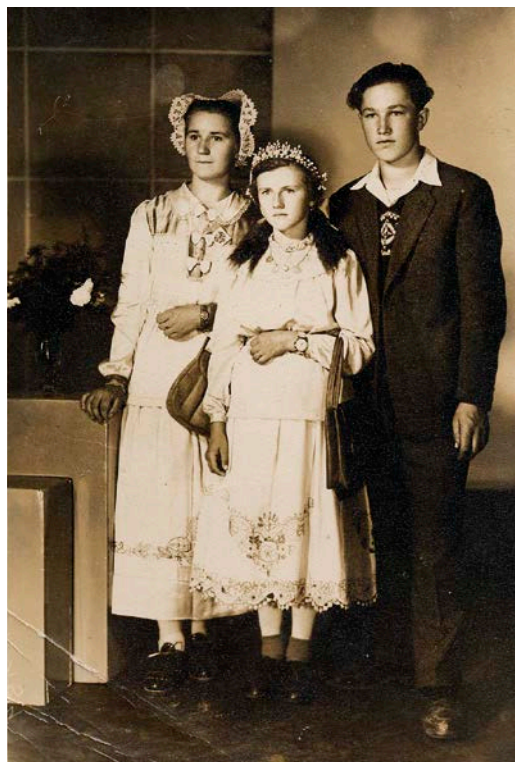
- 1.30.
■ Portret mladenaca
■ preslika fotografije,
■ vlasnik Marijan Jelovečki, Zenki,
■ Adamovec
- 1.31.
■ Kašina, 1993.
- 1.32.
■ Krizmana kuma s kumčetom
■ u pratnji njezinog muža i
■ kumčetovog brata
■ preslika fotografije,
■ vlasnik Katarina Stunjek, Dobrodol
- 1.33.
■ Krizmani kum s kumčetom
■ preslika fotografije,
■ vlasnica Barica Fotivec, Lužan
- 1.34.
■ Krizmana kuma s kumčetom
■ preslika fotografije,
■ vlasnica Mira Zenko, Kašina



1.34.



1.35.



1.36.



1.37.

Stotine sačuvanih dokumentacijskih fotografija, od kojih su najstarije iz dvadesetih-tridesetih godina 19. stoljeća, prikazuju mladence te krizmane kumove i njihovu kumčad fotografirane u ateljeu ili na otvorenom netom poslije rituala u crkvi. Te su fotografije za vjernike predstavljale najbliža svjedočanstva primanja sakramenata i imale su svoje mjesto u čošku. Među božanstva i svece vješale su se i fotografije muškaraca iz obitelji, vojnika svih vojski u kojima su Prigorci služili, kako bi našli zaštitu i sretno se vratili kući. Raspelo koje je imalo mjesto među slikama bilo je zastrto od trenutka Isusove smrti na križu do uskrsnuća.



1.38.



1.39.

- 1.35.
Krizmanica
preslika fotografije,
vlasnica Ankica Hrupec, Kašina
- 1.36.
Krizmana kuma s mužem i kumčetom
preslika fotografije,
vlasnica Barica Fotivec, Lužan
- 1.37.
Krizmana kuma s kumčetom i
kumčetovom majkom
preslika fotografije,
vlasnik Ivan Sandelić, Ivanja Reka
- 1.38.
Krizmana kuma s mužem i kumčetom
preslika fotografije,
vlasnica Barica Fotivec, Lužan
- 1.39.
Dva vojnika
preslika fotografije,
vlasnica Dragica Šipak, Kašina
- 1.40.
Planina Gornja, 1989.



1.40.

JASLICE

Nabožni predmet rijedak stoga što je bio skup i mogle su ga imati samo bogate seljačke obitelji ili građanski sloj na selu, nazivao se *jaslicama*. Jesu li ih njihovi vlasnici drukčije nazivali, više se ne zna, ali je seljačko prigorsko stanovništvo svaku svetu obitelj prikazanu figuricama nazivalo *jaslicama*.

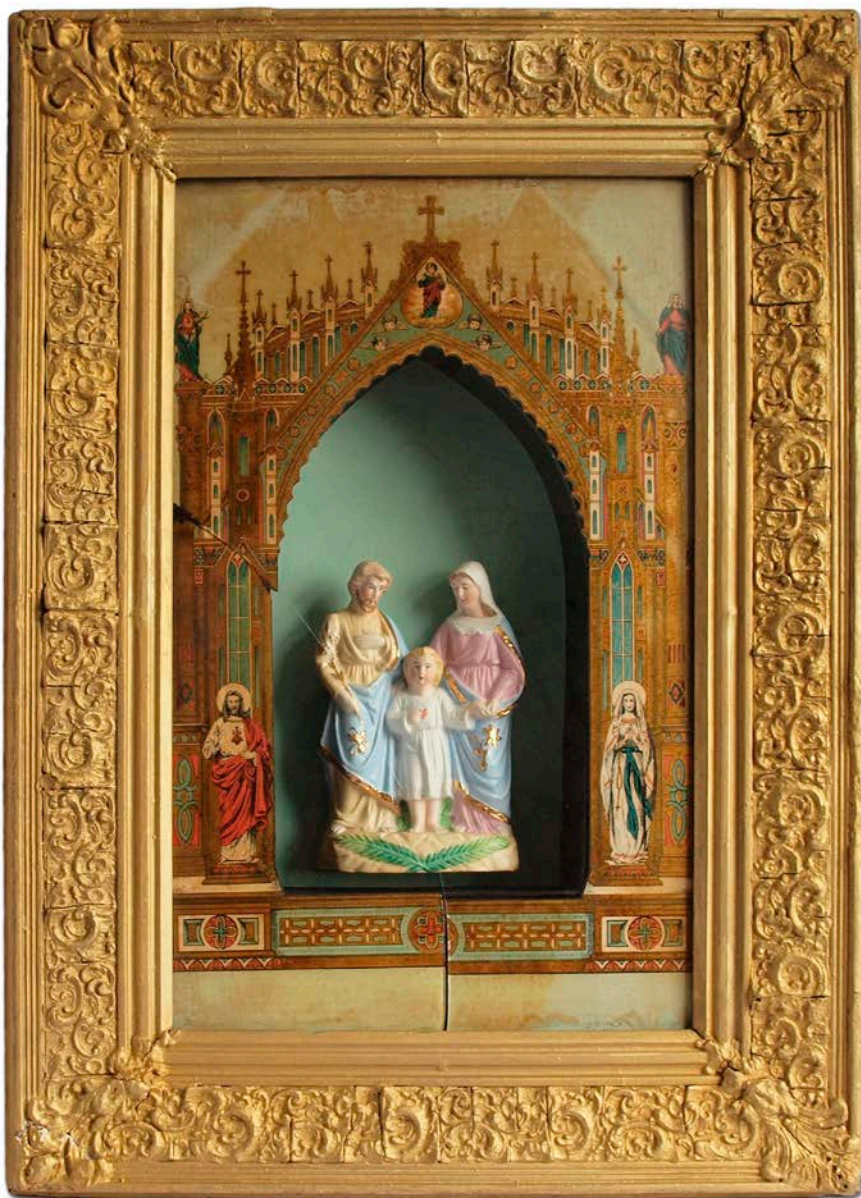


Donekle je sličan predmet iz Blaškovca u obliku trokutastog ormarića, da bi se mogao smjestiti u kut, s prednjim staklenim vratašcima.

Još se vide tragovi pozlate, a prikazuje stilizirani oltar s nišama u kojima se nalaze porculanske figurice.

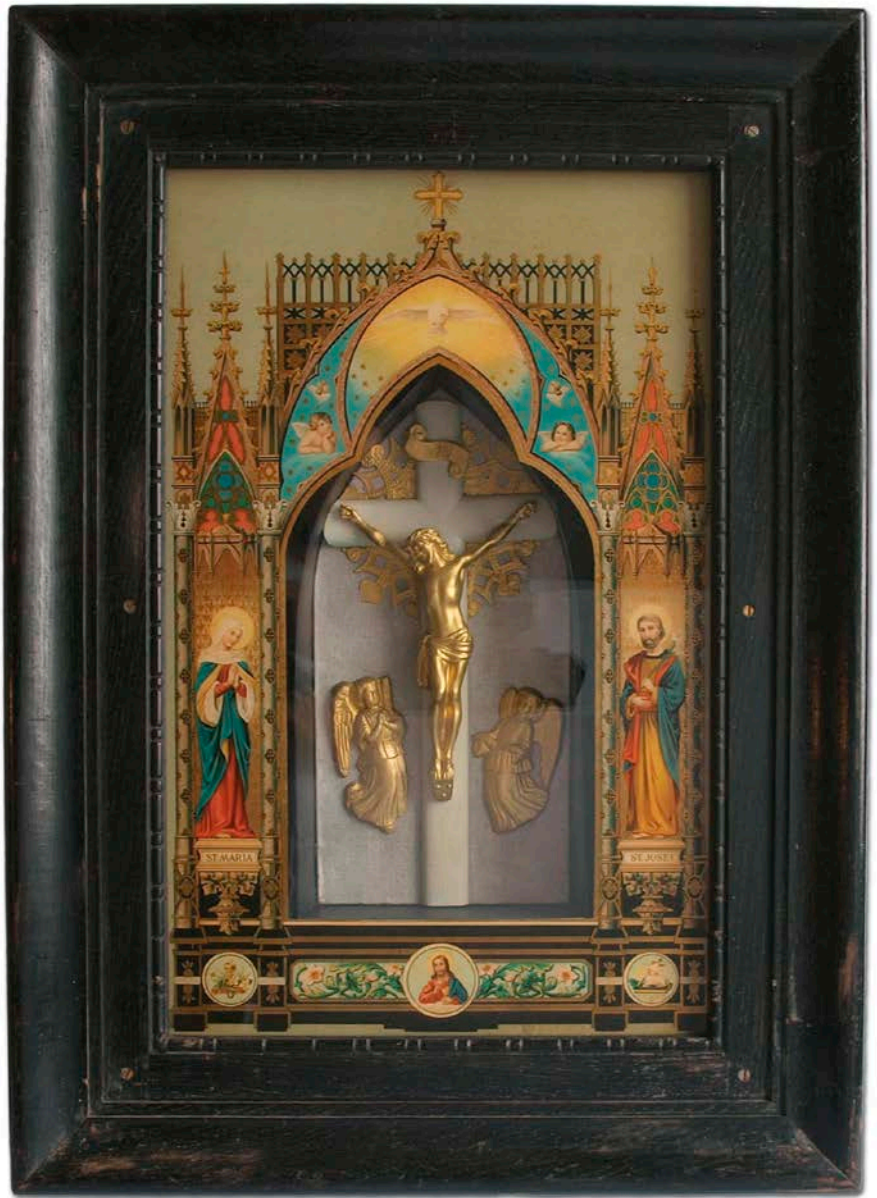
KAT. BR. 1





KAT. BR. 2

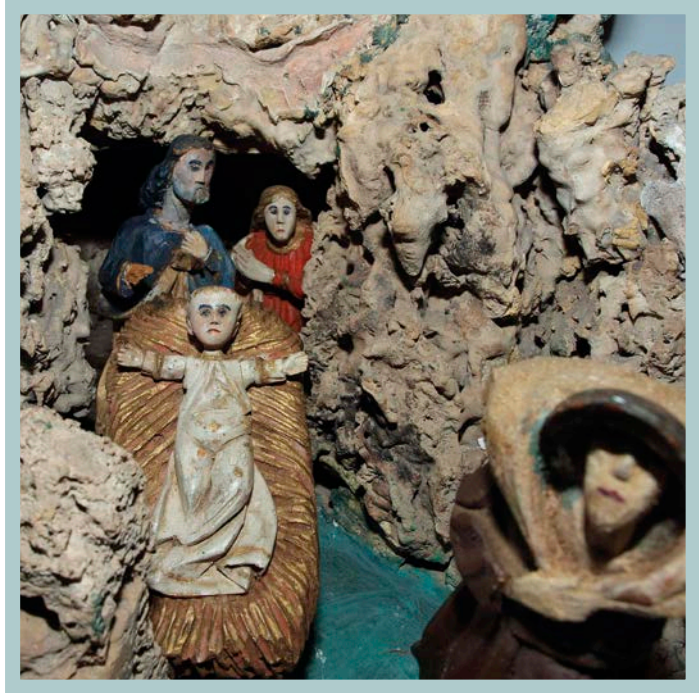
Postoje i jaslvice u obliku kutije, kojoj je prednja strana zatvorena staklom i uokvirena. U kutiji se nalaze figure, a staklo s unutarnje strane ima nalijepljenu foliju koja prikazuje bogatu crkvenu arhitekturu i cijeli je prikaz trodimenzionalan. Jedne sačuvane jaslvice prikazuju Svetu obitelj, druge raspeća.



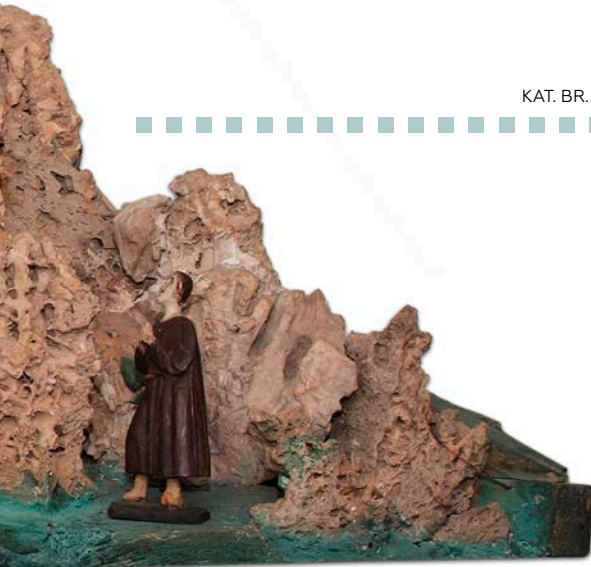
KAT. BR. 3

Nasuprot predmetima koje su članovi obitelji birali i kupovali za svoj čošek, bilo je i pojedinaca koji su ih sami izrađivali. Zabilježili smo jedno pripovijedanje o tome, koje nas vraća u vrijeme pred Drugi svjetski rat. Glavni su likovi dvojica mladića, braća iz pobožne obitelji Podgorski iz Gornje Kašine. Kao i ostale kašinske obitelji, za Božić su imali okićeni bor i ispod njega jaslice. Fine skupe jaslice bile su im nedostupne i snalazili su se svakako. Mogle su se kupiti tiskane na papiru ili kartonu pa su se izrezivali likovi Svete obitelji, pastira i ovčica. I obitelj Podgorski imala je iz godine u godinu takve skromne jaslice, a kako su se suseljani međusobno posjećivali, svi su gledali kakve jaslice ima susjed i čije su ljepše. To malo natjecanje potaknulo je u starijem sinu, pokojnom Zvonku (rođ. 1925.) odluku da izradi „prave“, koje će biti dostojne Spasiteljeva rođenja. On je bio mladić zlatnih ruku, sposoban izraditi što god je zamislio. Odlučio je i da će materijal biti poseban, kamen, ali ne običan, nego šupljikav i stoga lakši od običnoga kamena. Takav se kamen mogao naći u *kameniku* Sopotu u okolini Kašine na putu prema Mariji Bistrici. Mlađi brat Ivan (rođ. 1928.) također je želio sudjelovati te se biciklom odvezao u kamenik, razbijao kamen i najljepšim komadima napunio koš. Zvonko je zamislio drveno postolje trokutasta oblika da bi se smjestilo u sveti čošek. Krajolik je oblikovao od komada kamena s malom špiljom u kojoj se nalazila žaruljica.





KAT. BR. 4



Figurice je izdjeljao iz drveta i oblikovao s pomoću gipsa te ih obojio.

Jaslice su postale senzacija i u božićno je vrijeme mnogo Kašinčana dolazilo i divilo se jaslicama, koje su se mogle usporediti samo s onima u crkvi. Godinama su krasile dom Podgorskih, a poslije Zvonkove smrti otkupljene su za Muzej Prigorja 1997. godine i otad su ponos njegova fundusa.





POSOBLJE



KAT. BR. 5

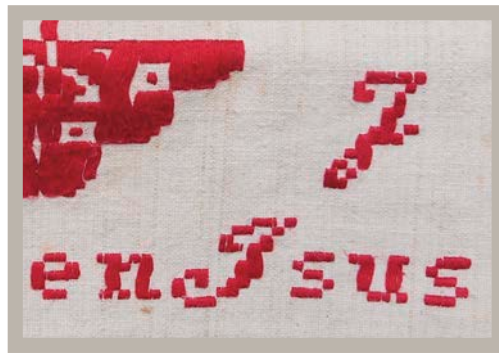
Kao što su vjerske poruke i simboli našli svoju primjenu na drvetu, našli su je i na kućnom tekstilu – posoblju. Vez i ukrasne tkalačke tehnike bili su žensko sredstvo izražavanja, kojim su one na ručnike „pisale“ omiljene pozdrave i molbe: „Hvaljen Isus i Marija“, „Isus i Marija pomози nam“.

Na svećeničkom su ruhu i na crkvenom tekstilu vidjele znak IHS i lako su ga prenijele na svoj tekstil.





KAT. BR. 6



KAT. BR. 7





KAT. BR. 8



KAT. BR. 9





KAT. BR. 10





KAT. BR. 11





KAT. BR. 12





KAT. BR. 13

U prvoj polovici 20. stoljeća u građanskim je i seljačkim kuhinjama bio prihvaćen kupovni proizvod, u Sesevskom prigorju zvan jednostavno *krpa*. Mogao bi se usporediti s pojednostavnjenom slikom, čije su se konture vezle najčešće tamnoplavim pamučnim koncem bodom ovijenca. Na šifonu, industrijskome pamučnom platnu, s pomoću indigo-papira bili su iscrtani svjetovni i šaljivi sadržaji („Kuharice manje zbori“), ali i vjerski.

Tekstilna je industrija nudila i mnogo bogatije prikaze u boji, također za ukrašavanje kuhinjskih zidova.



KAT. BR. 14





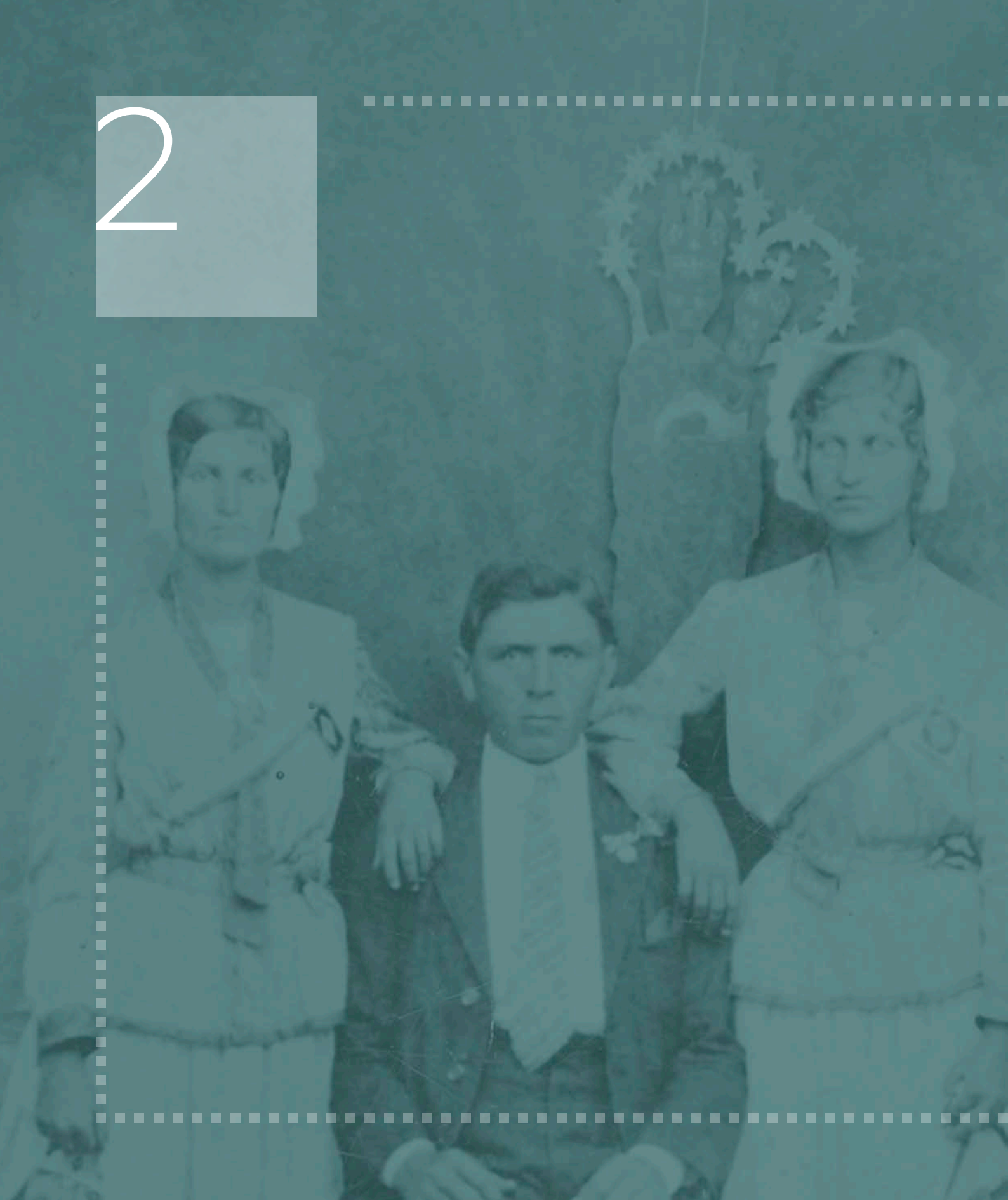
Posoblju je pripadao još i *plajet*, pokrivač kojim se pokriva *popravljeni*, pospremljeni krevet. Plajet je imao ukrašeni dio, onaj koji je visio sprijeda s kreveta i među tim su ukrasima bili i vjerski motivi.

U nedjelju, na blagdane i za obiteljske svečanosti hiža bi osvanula lijepo uređena i ukrašena najboljim posobljem. No ono nije služilo uobičajenoj svrsi, npr. ručnik brisanju ruku. Svila i konac u prvoj polovici 20. stoljeća nisu imali postojane boje i nisu se smjeli smočiti jer bi se boja trajno razlila po platnu. Već je sljedeći dan značio povratak u svakodnevnicu i fino je posoblje bio zamijenjeno običnim, starim, često otrcanim jer ga nije bilo šteta.



KAT. BR. 15

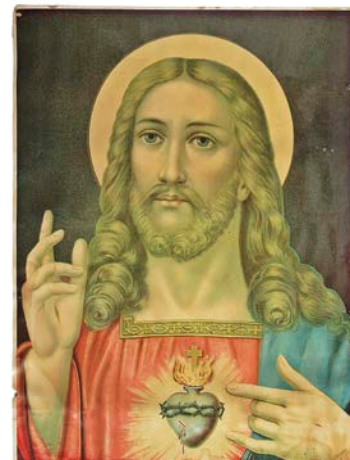
2



VJERNICE

vjernici

Zanimalo nas je kako su naši sugovornici, starije Prigorke i Prigorci, doživjeli pobožnost svojih starijih i što su čuli od njih o starijoj generaciji. Stekli smo dojam da su muškarci svoje molitve najčešće upućivali svecima i božanskim osobama jednako. Također, da su većini muškaraca duhovne potrebe zadovoljavale redovite nedjeljne mise u župnoj crkvi ili kapeli, blagdanske mise i hodočašća u Mariju Bistricu. Svakodnevno su molili „Oče naš“ i „Zdravo, Marijo“ s ostalim ukućanima, postili u korizmi i sudjelovali u procesijama, no nisu osjećali zanimanje ni potrebu da kupuju svete slike i raspela te donose iz Marije Bistrice medaljice, krunice i svijeće ili se zavjetuju. Za njih su to bile „ženske stvari“. Svojim su zadatkom smatrali sagraditi kuću ili nadgledati njezinu gradnju brinući se da se na vanjskom plaštu kuće izrade *križi*, kaleži i zazivi koje smo već upoznali. Također su s drugim muškarcima rado sudjelovali u podizanju raspela u svojem selu i u radovima za mjesnu kapelu. No kućegospodar i kućegospodarica skladno su se nadopunjavali. Ako je ona planirala npr. u Mariji Bistrici kupiti *kipec* ili donijeti blagoslovljene svijeće, svetu vodicu i blagoslovljene grančice, rekla bi mužu da joj treba polica, kuka, konzola i sl. To je, dakako, trebalo za „onaj“ čošek. Muž koji je, kao ostali muškarci, bio priučen raznim vještinama, to bi lako izradio.



KAT. BR. 16



KAT. BR. 17



KAT. BR. 18

Od vjernica smo čuli da su njihove majke i bake, povrh čašćenja svih svetih osoba, prema nekima osjećale posebnu privrženost: „Ja se najviše majčici Božjoj molim.“ Majka Božja bila im je bliska kao žena i majka i odmalena su svoje kćeri učile da se u svakodnevnim molitvama najviše njoj mole. Da bi osjećale njezino okrilje, rado su kupovale svete slike s njezinim likom i poticale svoje kćeri da ih biraju. Starije Prigorke pripovijedaju da su se u vrijeme njihova djetinjstva svete slike kupovale na mnogobrojnim štandovima u Mariji Bistrici. Bile su uokvirene, svih veličina, različitih okvira, kolorirane ili reproducirane u boji, a cjenjenije su bile što su bile veće. Odgajajući djecu u pobožnosti svetoj Mariji, isticale su: „Molite se Majke Božje Bistričke u svako doba kad imate priliku ili idite v crkvu na mešu v Bistricu ili joj se pomolite doma.“

KAT. BR. 19



KAT. BR. 20



KAT. BR. 21



KAT. BR. 22



KAT. BR. 23





KAT. BR. 24



KAT. BR. 25



2.1.
Sesvete, 2020.

I drugi su se sveci mogli naći u krugu najdražih. U Prepuštovcu smo čuli o majci koja je svoje petero djece učila da uz Majku Božju posebno časte još i svetog Valentina, kojem je bio posvećen pokrajnji oltar u kašinskoj župnoj crkvi, i svetog Antu Padovanskoga, jer ih je smatrala zaštitnicima djece i obitelji.

Vjernica iz Vugrovca uz Majku Božju posebno štuje dvije božanske osobe, Sina Božjega i Duha Svetoga. Od vjernice iz Sesveta čuli smo da odmalena osjeća posebnu vezanost za svetog Antu Padovanskoga. Odmalena joj je najdraži cvijet bijeli ljiljan, cvijet svetog Ante, i oduvijek su joj najljepše svete slike one koje prikazuju svetog Antu s djetetom u naručju. Ističe da je tomu nitko nije učio pa se i sama tome čudi, naime nečemu što se može shvatiti kao vjerska misterija. Kao odrasla, zaposlenica tvrtke Badel doživjela je ushićenje za turističkog izleta u Padovu koji je tvrtka organizirala, kada je u bazilici posvećenoj svetom Anti posjetila oltar u kojem se čuvaju svečeve relikvije. Stoga i danas uz uzglavlje svog kreveta ima njegove uokvirene male slike.

KAT. BR. 26



KAT. BR. 27



KAT. BR. 28



KAT. BR. 29



KAT. BR. 30



KAT. BR. 31



KAT. BR. 32



KAT. BR. 33



KAT. BR. 34



KAT. BR. 35



Svojim omiljenim svecima majke su i zagovarale svoju djecu, pogotovo kad su bila bolesna. Tako smo čuli o zagovaranju bolesnog dječaka kašinskome svetom Valentinu, četvero djece Majci Božjoj Bistričkoj ili bolesnog dječaka Presvetom Srcu Isusovu na glavnom oltaru bazilike u Palmotićevoj ulici u Zagrebu. Iz starijih se vremena pamte i zagovori svetom Šimunu i svetoj Anastaziji. Vjernik koji se zagovorio stekao je sveca „da se u njega uzda i njemu se pomoli“. Budući da je svetac blizak božanskim osobama, kod njih će zagovarati vjernika i članove obitelji koji su mu zagovoreni.



2.2.

Iz pripovijedanja i starih fotografija upoznali smo čošek kao nekadašnje duhovno središte obitelji, a u stanu vjernice iz Prepuštovca, štovateljice Majke Božje, vidjeli smo kako ga je prilagodila životu u modernoj kući. Umjesto nekadašnje hiže, sada postoje kuhinja, dnevna i spavaća soba i najprikladnije se mjesto za čošek našlo u spavaćoj sobi. Kada se ulazi u sobu, pogled pada na čošek na suprotnoj strani i na jedan njegov zid uz koji se nalazi uzglavlje kreveta. Na njemu visi slika svete Marije, najveća koja se mogla naći. Na kuhinjskom su se zidu našli likovi majke s djetetom i Majke Božje Bistričke, a na naslonjaču kutne klupe mali *kipci*. Njihova vlasnica osjeća da je, što ih je više, i njihova moć veća.

2.2.
Prepuštovec, 2020.



I danas je okupljanje svetih likova na jednome mjestu u domu blisko kao i nekad. Niša u regalu, noćni ormarić uz krevet, trokutasta konzolica u dnevnom boravku za to su vrlo prikladni, a u društvu odabranih našao se i novi lik, kardinal Alojzije Stepinac.



2.3.



2.4.



2.5.

2.3.
Sesvete,
2020.

2.4.
Donji Vugrovec,
2020.

2.5.
Planina Gornja,
2020.



USPOMENA IZ MARIJE BISTRICE

Štovanje Majke Božje bistričke imalo je, kao što ima i danas, posebno mjesto u vjerskom životu Hrvata, pa tako i vjernika s prigorske strane Medvednice.

U razdoblju prije Drugog svjetskog rata vjernici prigorskih župa po posebnom su godišnjem rasporedu hodočastili u Mariju Bisticu, no relativna je blizina tog mjesta omogućavala i da Majci Božjoj hodočaste „neslužbeno“, najčešće nedjeljom. Pojedinci koji su imali prijevoz, različite vrste kočija koje su vukli konji, odlazili su u Mariju Bisticu i u tjednu. Kretali su oko podne i vraćali se navečer.

Gotovo da nije bilo obitelji čiji članovi iz Marije Bistrice nisu ponijeli fotografiju za uspomenu.





KAT. BR. 60

2.6.
Obiteljska fotografija snimljena u
Mariji Bistrici,
preslika fotografije,
vlasnik Stjepan Kralj, Glavnica Donja

2.7.
Mladi supružnici snimljeni u Mariji
Bistrici,
preslika fotografije,
vlasnica Branka Kralj, Kašina

2.8.
Četiri mlade djevojke fotografirane
u Mariji Bistrici,
preslika fotografije,
vlasnica Katica Čižmek, Glavniča

2.9.
Tri žene i djevojčica fotografirane u
Mariji Bistrici,
preslika fotografije,
vlasnica Marica Đurinec, Donji Vugrovec

2.10.
Tri žene i dječak fotografirani u
Mariji Bistrici,
preslika fotografije,
vlasnica Marica Đurinec, Donji Vugrovec

2.11.
Obiteljska fotografija iz Marije
Bistrice,
preslika fotografije,
vlasnica Marica Đurinec, Donji Vugrovec



2.8.



SVETE SLIČICE

Svete su sličice jedan od omiljenih predmeta u pučkoj pobožnosti Prigoraca. Željeli smo saznati što su značile vjericima u najranijem razdoblju o kojem još postoje sjećanja, a to su tridesete godine 20. stoljeća. Svaki je pobožni Prigorac posjedovao određen broj svetih sličica i molitvenik. Sličice su se umetale među listove molitvenika i u svijesti vjernika molitvenik sa svetim sličicama činio je neodvojivu cjelinu.

Jedna od najstarijih Prigorki ispričala nam je kako je kao djevojčica doživjela važnost koja se pridavala svetim sličicama. Njezina je obitelj živjela u župi Kašina, a ona je bila jedno od petero djece. Oca se sjeća kao istinski pobožna i marljiva čovjeka: „on je stalne delal, v trsju, na gruntu, z šume drva vozil, plot popravla“. To je bila dužnost svakog oca obitelji, dok je jedna od majčinih dužnosti bila brinuti se da djeca dobiju vjerski odgoj, dakako uz vjeronauk u školi. Za taj su odgoj bili potrebni određeni „rekviziti“. Kada je majka procijenila da je došlo vrijeme, naime, da je dijete naučilo čitati, kupila mu je molitvenik. Prije nedjeljne mise na koju je obavezno dolazila cijela obitelj, u sakristiji je zvonar prodavao molitvenike za djecu i odrasle, krunice i svete sličice. Ne svaku nedjelju, katkada rjeđe katkada češće, kada je odvojila nešto novaca, majka je kupovala jednu ili dvije svete sličice, kako je koje dijete bilo na redu. Tako je pomalo svako dijete dobilo sličicu Majke Božje, Isusa, Anđela čuvara i Posljednje večere, jer su ti motivi bili najčešći. Katkada su se mogle kupiti i dvije verzije istog motiva, pa je majka kupovala i njih i raspoređivala među djecom, a katkada bi se pojavio i neki novi motiv. U njezinom i muževom molitveniku, bilo je također sličica, ali manje.

KAT. BR. 36



KAT. BR. 37



KAT. BR. 38



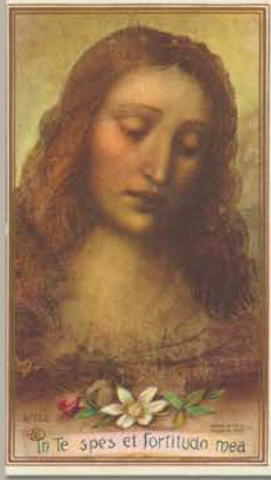
KAT. BR. 39



KAT. BR. 40



KAT. BR. 41



KAT. BR. 42



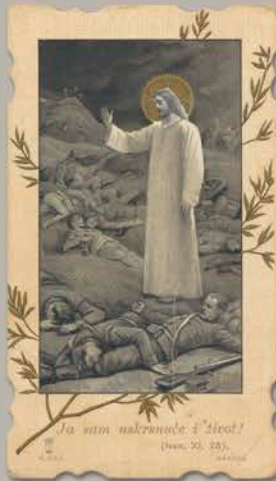
KAT. BR. 43



KAT. BR. 44



KAT. BR. 45

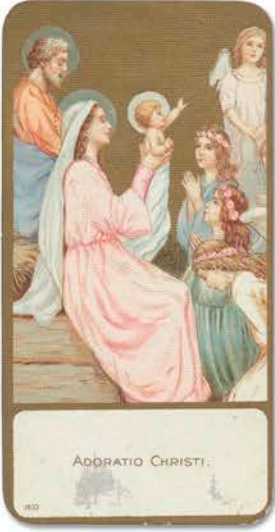


KAT. BR. 46



KAT. BR. 47





KAT. BR. 48



KAT. BR. 49



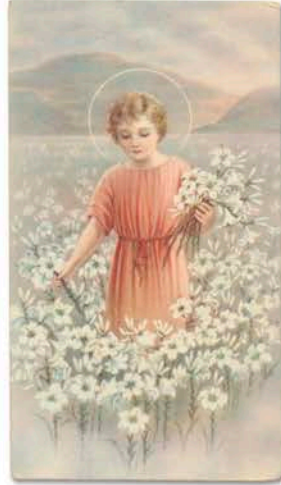
KAT. BR. 50



KAT. BR. 51



KAT. BR. 52



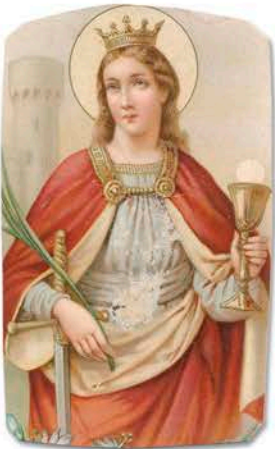
KAT. BR. 53



KAT. BR. 54



KAT. BR. 55



KAT. BR. 56



KAT. BR. 57



KAT. BR. 58



KAT. BR. 59

Za blagdane u Mariji Bistrici i na crkvene godove tj. obljetnice posveta župnih crkava, mnogo je sitnih trgovaca dolazilo sa svojom robom pa se na štandovima našao mnogo širi izbor i majka je i tom prilikom kupila pokoju sličicu. Sličice na tankom papiru bile su najjeftinije, skuplje su bile na debljem papiru, a uokvirene su bile najskuplje. Žene su se divile kako lijepo izgledaju sličice *v rame*, neke su bile opremljene onim što danas poznajemo kao paspartu, no mnogima su takve bile prevelik trošak. Muškarci spretni u obradi drveta našli bi vremena i *rame slagat*. Stranice su ispilili od mekanog drveta da bi se mogle rezbariti ili da bi se užarenim vrhom čavla utiskivale točkice. Neki su bili spretniji u oslikavanju i bojanju. Na kraju je ramica dobila staklo i u nju je umetnuta sličica.

Sličica je postala veća i upečatljivija i obogatila je čošek, koji smo već upoznali. Naročito su se veselile žene i djeca, a i u selu se znalo koja kuća ima posebno lijep čošek. Siromašni nisu mogli drugo do li sličicu naprosto čavličem pribiti za zid. Nažalost, od velikog broja svetih sličica, koje je, prema pripovijedanju posjedovala ova kašinska obitelj, ništa nije sačuvano.

U fundusu Muzeja Prigorja čuva se velik broj svetih sličica skupljenih u građanskim obiteljima u prvim desetljećima 20. stoljeća. Jedan dio potječe od sesvetske građanske obitelji, koja je svoje tri kćeri školovala u Zagrebu, u realnoj gimnaziji Družbe sestara milosrdnica u Varšavskoj ulici. U tom su okruženju učenice od časnih sestara, svojih profesorica, dobivale na dar svete sličice u raznim prigodama: kao uspomenu na početak i kraj školske godine, za blagdane, za članstvo u harmonikaškom ansamblu i u školskom orkestru, za sudjelovanje u priredbama itd. Dakako da je osnovna svrha svetih sličica bila razvijanje pobožnosti, no djevojke iz Sesveta u školskoj su se sredini susrele s još jednom njihovom namjenom, raširenom u građanskim krugovima. Prijateljica bi svojoj prijateljici, školskoj kolegici ili većem broju prijateljica darivala sličicu, kojoj je na poleđini napisala svoje ime, ime one kojoj daruje i datum. Naše mlade Sesvećanke nastavile su s time i kod kuće o čemu svjedoče brojne sličice s posvetama koje su si nekoliko godina darivale međusobno te svojoj majci i ona njima. Primale su sličice od rođakinja i prijateljica kao uzdarje za one koje su poslale.

3



vjernik STVARA- TELJ

Već smo isticali kako kod pučke pobožnosti do izražaja dolazi vjernikova unutarnja potreba da nešto izradi/sagradi. Katkad vjernik svoje djelo želi zadržati u svojoj privatnosti, a katkad tajna prelazi u želju da djelo postane javno i zajedničko.

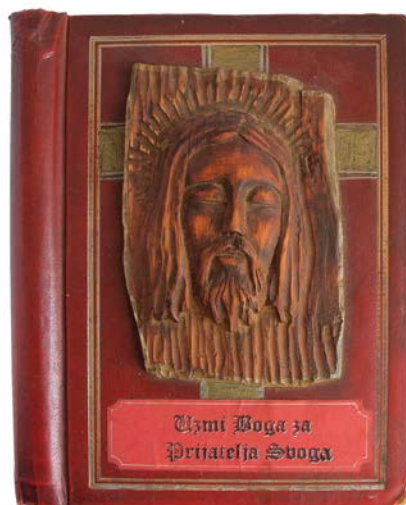
Kako je to bilo u njegovu životu, čuli smo od Stjepana Dokše iz Kašine, rođena 1950. godine. Potekao je iz pobožne obitelji i s ostalom djecom pohađao vjeronauk, postao je ministrantom i ministrirao 11 godina. Vjeroučitelj, župnik Srećko Draksler, bio mu je uzor kao duhovni autoritet i intelektualac. Život je Stjepanu donosio lijepo i ružno, a kao otac obitelji na pragu srednjih godina, pod dojmom životnih razočaranja i pogrešaka, našao se u teškoj krizi. I kada mu je bilo najgore, u njemu se nije gasila nada da je moguće naći izlaz. U vjeri je crpio snagu da se vrati na pravi put i sam za sebe kaže da je postao „drugi čovjek“.

Ta teška iskustva potaknula su ga na stvaranje osebujne knjige od 26 stranica u samo jednom primjerku, pod naslovom *Uzmi Boga za Prijatelja* svoga. Želio si je izraditi molitvenik i na listove papira koji izgledaju kao pergament ispisao je goticom vlastite molitve. Poslužio se praznim albumom za fotografije i u njemu se listovi s molitvama izmjenjuju s listovima na kojima su ilustracije života Isusa Krista od rođenja do smrti na križu.



3.1.
Molitvenik Stjepana Dokše

3.1.
Molitvenik
Stjepana Dokše



Pohađanje Škole za primijenjenu umjetnost u Zagrebu dalo mu je osnovna znanja o slikanju i kaligrafiji te o obradi drveta, koja je našla primjenu u izradi prednje stranice korica, Isusova lica u drvetu u plitkom reljefu. Desetljeća su otad prošla, a molitvenik je uvijek pri ruci, pratitelj u sreći i žalosti.



Stjepan nije na tom stao. Mala parcela uz autobusnu stanicu na glavnoj kašinskoj prometnici postala je prostorom na kojem već godinama obilježava blagdane: jasicama za Božić, pisanicama za Uskrs, likovima svetih Petra i Pavla – patrona kašinske crkve, Bogorodicom za Veliku Gospu, pozdravom papi Ivanu Pavlu II., popis je vrlo dug. Stjepanu ono što je stvorio sam nije bilo dovoljno, nego je uključio svoje prijatelje i članove obitelji, Leonarda Dokšu i Zlatka Forka te akademske umjetnike Branka Kelčeca, Juru Kokezu, Miru Usenika i Antuna Krešića.



Stjepan se na tome sigurno neće zastaviti.

3.2. Kašina, 1994.



3.3. Kašina, 2003.



3.4. Kašina, 2020.



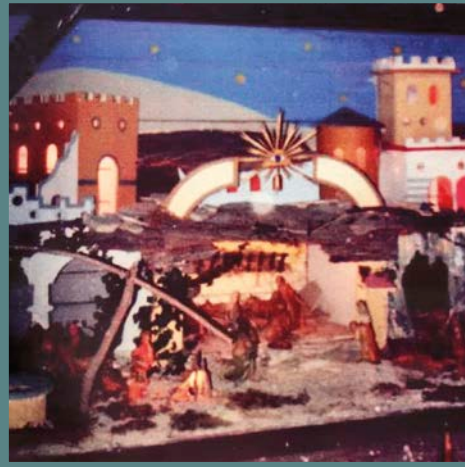
3.5. Kašina, 1996.



3.6. Kašina, 1998.



3.7. Kašina, 1991.



4



RASPELA

kapelice

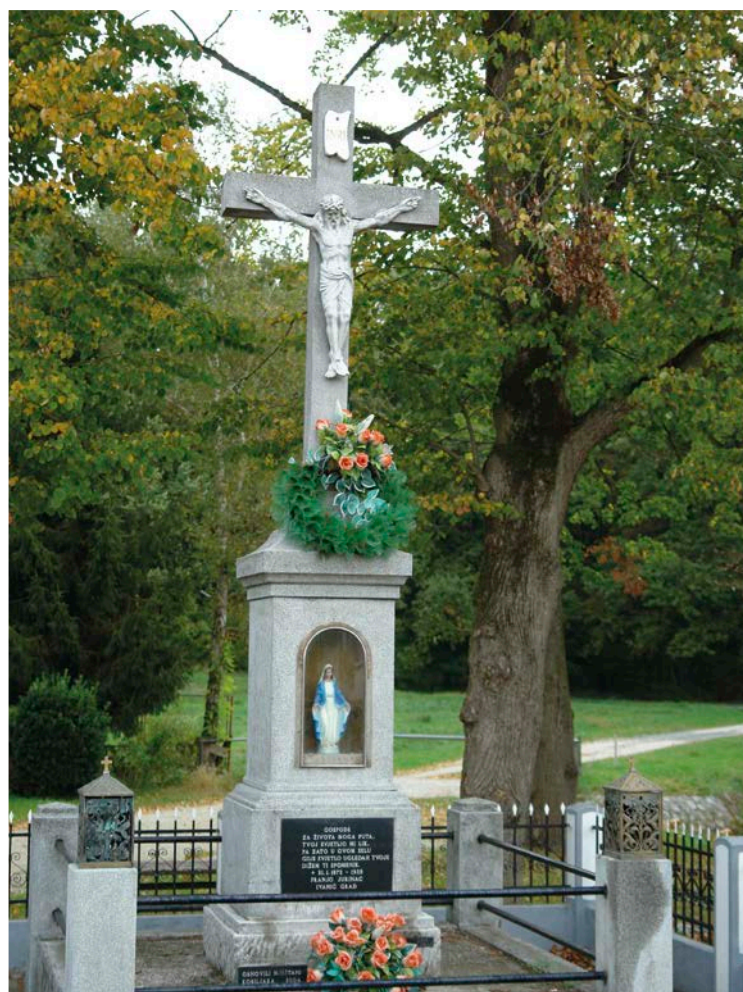
Jedna od starih, a još živih i omiljenih tradicija izražavanja pobožnosti u kontinentalnom dijelu Hrvatske, pa tako i u Sesevskom prigorju, vezana je za raspela i male građevine, zvane kapelice.

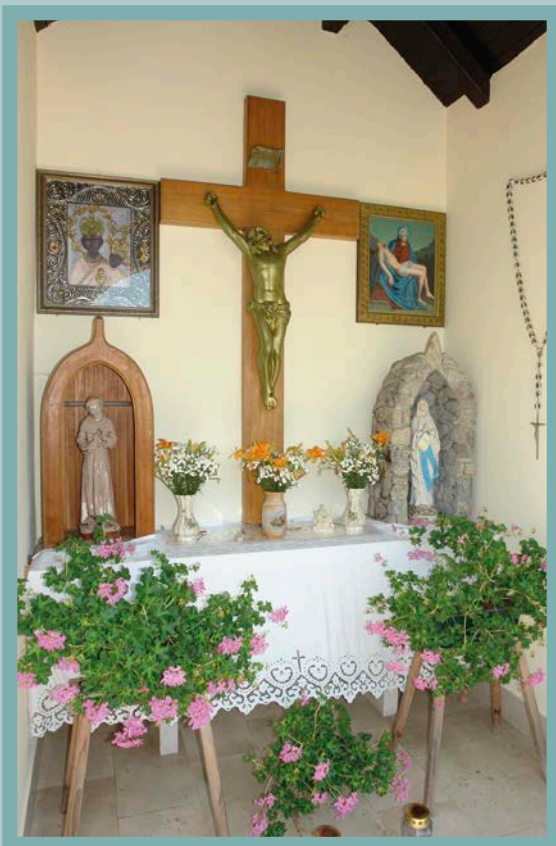
U osnovi, raspelo se sastoji od križa s raspetim Kristom. Kapelice oponašaju crkvenu arhitekturu unutar koje se također nalazi raspelo ili velika uokvirena sveta slika nekoga omiljenog sveca ili Majke Božje te kipovi anđela, cvijeće i svijeće. U njima se katkad nalazi mala oltarna menza i može se služiti misa. U Sesevskom prigorju do danas je dokumentirano približno 60 takvih vjerskih spomenika. Odgovori na pitanja kako su raspela i kapelice dobili današnji izgled i zbog čega se podižu uz puteve i na raskršćima još se traže u prošlim stoljećima.

4.1.
Kobiljak, 2008.

Što su raspela i kapelice predstavljali Prigorcima, saznajemo iz rijetkih zapisa koje su sami ostavili.

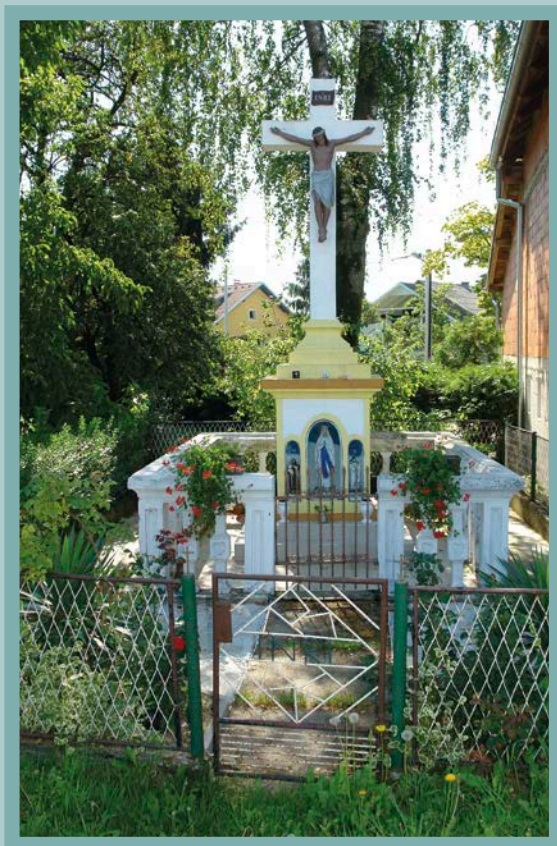
U rodnom Kobiljaku mještаниn Franjo Jurinac 1872. – 1939. godine podigao je raspelo Gospodinu zato što ga je pratio na životnom putu.





4.2.
Obrež Soblinečki, 2008.

Stjepan i Barica Kuzmić iz Obreža Soblinečkog „zagovorili“ su se Majci Božjoj Lurdskej i molbe su im bile uslišane te zahvaljuju Trojedinom Bogu podizanjem kapelice na svojem zemljištu 1993. godine.



4.3.
Belovar, 2008.

Josip Bukal iz Belovara zavjetovao se zajedno sa svojim prijateljima na odlasku u Prvi svjetski rat da će, ako preživi, podići raspelo, što je i učinio na svojoj zemlji 1908. godine.



4.4.
Čergari, Glavnica Donja, 2008.

Katkad razlozi podizanja ostaju tajnom. Dva su vjernika iz zaselka Čergara kod Glavnice Donje podigla kapelicu 1946. godine „na čast i slavu Spasiteljevu“.

Usprkos imenu i prezimenu, godini nastanka i razlogu koji je pojedinac imao ili svim tim podacima za skupinu suseljana, raspelo ili kapelica nikada nisu smatrani samo njihovima. Premda su raspela ili kapelice i spomenici njima, oni su svetinja koja pripada svima u liku Božjeg Sina u trenutku njegove najveće muke.

Važnost koja se danas pridaje raspelima i kapelicama vidi se u tome s kakvom se pažnjom obnavljaju i uljepšavaju. Katkad su obiteljski nasljednici skloni održavanju „starinskog“ izgleda, a katkad inovativnoj arhitekturi i suvremenim građevinskim materijalima. Gdje je bilo moguće, ograde su proširene i omeđuju mnogo širi prostor od nekadašnjega, uzorno se njeguje cvijeće i ukrasno grmlje.

Kapelice i raspela imaju još jednu funkciju u životu pobožnih Prigoraca. Redovite se mise održavaju nedjeljom prijepodne u župnim crkvama, no prema želji i dogovoru župnika i vjernika, poslijepodne se održavaju i tzv. večernjice u 14 sati, npr. uz raspelo u Gornjem Vugrovcu, u zavjetnoj kapelici u Gorancu, u kapelicama u Kučilovini i Vurnovcu. U svibnju se, primjerice u župi Kašina, vjernici okupljaju oko raspela na svibanjsku pobožnost i mole krunicu.

5



IZBJEGLI HRVATI U NOVOJ

domovini



5.1.

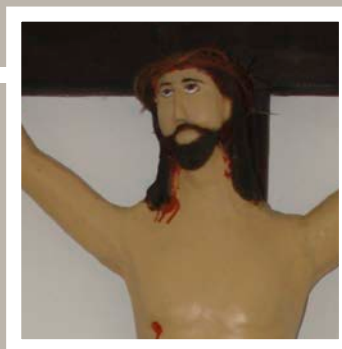
Među nedaćama i udarcima koje je pretrpio hrvatski narod još su svježije rane stradanja Hrvata Bosanske Posavine 1992. godine u Domovinskom ratu. Više od sto tisuća prognanih Hrvata izbjeglo je tada u Hrvatsku. Kao i mnoge druge obitelji, deveteročlana obitelj Barišić iz sela Modrana, župe Plehan u okolici Dervente, napuštala je svoj dom pod granatama s plastičnim vrećicama u rukama.

Godine 1993. majka i otac obitelji, Verica (rođ. 1953.) i Jure Barišić (rođ. 1949.), odlučili su kupiti parcelu na kojoj će sagraditi kuću u Kašini uz glavnu prometnicu. Kuća je završena 1997. godine, ali nije bila potpuna. Nedostajalo joj je nešto što je ostavljeno u Modranu. Naime, u desetljećima prije izbijanja rata Jurin stric Nikola Barišić, također rodom iz Modrana, u dvorištu svoje kuće u Slavanskom Brodu sagradio je *pećinu*. Nikola je bio poznat kao „veliki vjernik“, „vjernik iz srca“, i svoju je privrženost Majci Božjoj izrazio prizorom ukazanja Majke Božje u Lourdesu. To je bila mala kamena špilja u kojoj su bili porculanski likovi Bogorodice i djevojčice Bernardice. Članovima njegove obitelji to je bilo tako blisko i tako ih je očaralo da je Nikola izgradio još nekoliko pećina u Modranu i susjednim selima svima koji su je željeli imati, ukupno desetak.

Premda u osamdesetim godinama, Nikola je prije svoje smrti 2015. godine izgradio pećinu u Kašini. Djeca iz obitelji ponovo je ukrašavaju u svako doba godine, a ukazanje u špilji u Lourdesu prepoznaju i hodočasnici pješaci za Mariju Bisticu te se mnogi zaustavljaju i mole pred njom. Koliko je pećina, djelo vjernika iz Bosanske Posavine, prihvaćeno u novoj sredini, govori činjenica da je na Cvjetnicu, kada procesije kreću iz Planine Gornje i iz Blaguše, ona sedma postaja na putu do župne crkve u Kašini.

5.2.

Skulpture Nikole Barišića



Nikola je bio nadaren i za izradu skulptura i raspela od drveta te je poslije Domovinskog rata izradio skulpture koje krase dvorište župne crkve Svetog Nikole Tavelića u Jelasu. Svojim rođacima u Kašini darovao je veći broj skulptura, koje sve zajedno u prvoj prostoriji u koju se ulazi kuću za članove obitelji predstavljaju svojevrsni oltar. Pećina i kipovi preobrazili su novu kuću u dom i dom ispunili svetačkom prisutnošću.



KATALOŠKE
jedinice



JASLICE

1. TRODIMENZIONALNI STAKLENI ORMARIĆ S MINIJATURNOM DRVENOM ARHITEKTUROM I PORCULANSKIM FIGURICAMA

- 1. polovica 20. st.
- Drvo, staklo, porculan, papir
- Piljenje, rezbarenje, lijepljenje
- 73 cm x 53 cm x 11 cm
- MPS-2625
- (FOTO: STR. 28-29)

2. TRODIMENZIONALNA SVETA SLIKA – SVETA OBITELJ

- 1. polovica 20. st.
- Drvo, gips, staklo, štukatura,
premaz zlatne boje
- Piljenje, lijepljenje, premazivanje
- 73 cm x 53 cm x 11 cm
- EZ-720
- (FOTO: STR. 30)

3. TRODIMENZIONALNA SVETA SLIKA - RASPEĆE

- 1. polovica 20. st.
- Drvo, porculan, staklo, papir
- Piljenje, lijepljenje, modeliranje
- 71 cm x 51 cm x 12 cm
- EZ-719
- (FOTO: STR. 31)

4. BOŽIĆNE JASLICE Autor Zvonko Podgorski Kašina – 1. polovica 20. st. (FOTO: STR. 32-35)

- BOŽIĆNE JASLICE –
KRAJOLIK SA ŠPILJOM
- Kamen, gips, drvo, zelena boja
- Piljenje, gipsanje, bojenje
- 53 cm x 135 cm
- EZ-944/1

- BOŽIĆNE JASLICE –
FIGURICA SVETOG JOSIPA
- Drvo
- Rezbarenje, polikromija
- Visina 17 cm
- EZ-944/2

- BOŽIĆNE JASLICE –
FIGURICA BOGORODICE
- Drvo
- Rezbarenje, polikromija
- Visina 15 cm
- EZ-944/3

- BOŽIĆNE JASLICE –
FIGURICA ISUSA
NA LEŽAJU OD SLAME
- Drvo
- Rezbarenje, polikromija
- Visina 13 cm
- EZ-944/4

- BOŽIĆNE JASLICE –
FIGURICA PASTIRA S OVCOM
OKO VRATA
- Drvo
- Rezbarenje, polikromija
- Visina 18 cm
- EZ-944/5
- (FOTO: STR. 35)

- BOŽIĆNE JASLICE –
FIGURICA PASTIRA
- Drvo
- Rezbarenje, polikromija
- Visina 18 cm
- EZ-944/6

- BOŽIĆNE JASLICE –
FIGURICA PASTIRA
PODIGNUTIH RUKU
- Drvo
- Rezbarenje, polikromija
- Visina 18 cm
- EZ-944/7
- (FOTO: STR. 34)

- BOŽIĆNE JASLICE –
FIGURICA PASTIRA U
DVOBOJNOJ ODJEĆI
- Drvo
- Rezbarenje, polikromija
- Visina 16 cm
- EZ-944/8

- BOŽIĆNE JASLICE –
FIGURICA PASTIRA
SKLOPLJENIH RUKU
- Drvo
- Rezbarenje, polikromija
- Visina 16 cm
- EZ-944/9
- (FOTO: STR. 35)

POSOBLJE

5.

RUČNIK

Kobiljak – sredina 20. st
Konoplja, pamuk
Tkanje u dva nita, vez križićima,
112 cm x 32 cm
EZ-826
(FOTO: STR. 36)

6.

RUČNIK

Kobiljak – početak 20. st.
Konoplja, pamuk
Tkanje u dva nita, prijebor na
prste, vez križićima, kukičanje
92 cm x 34 cm
EZ-10
(FOTO: STR. 37)

7.

RUČNIK

Glavnica Donja – početak 20. st.
Konoplja, pamuk
Tkanje u dva nita, vez, kukičanje
248 cm x 32 cm
MPS-2881
(FOTO: STR. 37)

8.

RUČNIK

Glavnica Donja – 1. polovica 20. st.
Pamuk, svila
Tkanje u dva nita, prijebor na
dasku, kukičanje
214 cm x 34 cm
MPS-5964
(FOTO: STR. 38)

9.

RUČNIK

Šimunčevac – 1. polovica 20. st
Konoplja, pamuk
Tkanje u dva nita, prijebor na
prste
210 cm x 36,5 cm
EZ-972
(FOTO: STR. 38)

10.

RUČNIK

Kobiljak – sredina 20. st
Pamuk
Tkanje u dva nita, vez križićima,
kukičanje
100 cm x 33 cm
EZ-18
(FOTO: STR. 39)

11.

RUČNIK

Kobiljak – sredina 20. st
Pamuk
Tkanje u dva nita, plosni bod,
makrame
203 cm x 32 cm
EZ-13
(FOTO: STR. 40)

12.

STOLNJAK

Glavničica – početak 20. st.
Konoplja, pamuk
Tkanje u dva nita, prijebor na
dasku
160 cm x 132 cm
MPS-2491
(FOTO: STR. 41)

13.

ZIDNJAK

Sesvetska Selnica – sredina 20. st.
Šifon
Tisak
54 cm x 79 cm
MPS-5994
(FOTO: STR. 42)

14.

ZIDNJAK

Vrbovec – sredina 20. st.
Šifon
Tisak, bod ovijenca
49 cm x 75 cm
EZ-838
(FOTO: STR. 43)

15.

UKRASNI PREKRIVAČ ZA KREVET

Glavnica Donja – početak 20. st.
Konoplja, pamuk
Tkanje u dva nita, prijebor na
dasku, kukičanje
182 cm x 201 cm
MPS-2877
(FOTO: STR. 44-45)

SVETE SLIKE

16.

SVETO SRCE ISUSOVO

Sredina 20. st.
Papir
Tisak
51 cm x 39 cm
MPS-6328
(FOTO: STR. 47)

17.

SVETO SRCE MARIJINO

1. polovica 20. st
Papir
Tisak
50 cm x 38 cm
MPS-6327
(FOTO: STR. 47)

18.

OČE NAŠ

Početak 20. st
Papir
Tisak
42 cm x 32 cm
EZ-757
(FOTO: STR. 48)

19.

SVETO SRCE BOGORODIČINO

Početak 20. st.
Papir
Tisak
35 cm x 28 cm
EZ-731
(FOTO: STR. 49)

20.

SVETO SRCE BOGORODIČINO

1. polovica 20. st.
Papir
Tisak
50 cm x 39 cm
MPS-6321
(FOTO: STR. 49)

21.
SVETO SRCE ISUSOVO

Sredina 20. st.
Papir
Tisak
32 cm x 31 cm
MPS-2672
(FOTO: STR. 49)

22.
SVETI NIKOLA

1. polovica 20. st
Papir
Tisak
42 cm x 32 cm
MPS-2600
(FOTO: STR. 49)

23.
SVETA LUCIJA

Sredina 20. st
Papir
Tisak
20 cm x 15 cm
EZ-789
(FOTO: STR. 49)

24.
SVETI ANTE PADOVANSKI

Početak 20. st
Papir
Oleografija
42 cm x 33 cm
EZ-758
(FOTO: STR. 50)

25.
SVETI ANTE PADOVANSKI

1. polovica 20. st.
Papir
Tisak
41 cm x 32 cm
MPS-6334
(FOTO: STR. 50)

26.
SVETO SRCE ISUSOVO

Početak 20. st.
Papir
Tisak
35 cm x 28 cm
EZ-732
(FOTO: STR. 51)

27.
ANĐEO ČUVAR

Sredina 20. st.
Papir
Tisak
40 cm x 30 cm
MPS-6322
(FOTO: STR. 51)

28.
MAJKA BOŽJA LURDSKA

Sredina 20. st.
Papir
Tisak
19 cm x 26 cm
MPS-5599
(FOTO: STR. 51)

29.
**SVETO SRCE BOGORODIČINO
S ANĐELIMA**

Sredina 20. st.
Papir
Tisak
35 cm x 75 cm
MPS-6043
(FOTO: STR. 51)

30.
SVETI JURAJ UBIJA ZMAJA

Početak 20. st.
Papir
Tisak
39 cm x 30 cm
MPS-5928
(FOTO: STR. 51)

31.
SVETA OBITELJ

Početak 20. st.
Papir
Tisak
50 cm x 39 cm
EZ-1093
(FOTO: STR. 51)

32.
SVETO SRCE ISUSOVO

1. polovica 20. st.
Papir
Tisak
20 cm x 15 cm
MPS-6050
(FOTO: STR. 51)

33.
SVETA OBITELJ

Sredina 20. st.
Fotografski papir
Fotografija, koloriranje
27 cm x 34 cm
MPS-5932
(FOTO: STR. 51)

34.
**SVETA OBITELJ
S GOLUBICAMA**

1. Polovica 20. st.
Papir
Tisak
34 cm x 75 cm
MPS-6042
(FOTO: STR. 51)

35.
ANĐEO ČUVAR

Početak 20. st
Papir
Tisak
42 cm x 32 cm
EZ-756
(FOTO: STR. 51)

36.

ISUS S HOSTIJOM U RUCI

1. polovica 20. st.
Papir
Tisak
11,7 cm x 5 cm
MPS-7134
(FOTO: STR. 59)

37.

**MLADI ISUS S HOSTIJOM I
KALEŽOM**

1. polovica 20. st.
Papir
Tisak
11,3 cm x 5 cm
MPS-7126
(FOTO: STR. 59)

38.

ANĐEO ČUVAR

1. polovica 20. st.
Papir
Tisak
11,3 cm x 5 cm
MPS-7136
(FOTO: STR. 59)

39.

SVETA MARIJA

Sredina 20. st.
Papir
Tisak
10,4 cm x 6 cm
MPS-5380
(FOTO: STR. 59)

40.

MLADI ISUS DOBRI PASTIR

1. polovica 20. st.
Karton
Tisak
8,5 cm x 10 cm
MPS-5458
(FOTO: STR. 59)

41.

ISUS

Početak 20. st.
Papir
Tisak
10 cm x 5,7 cm
MPS-5412
(FOTO: STR. 59)

42.

**PRESVETO SRCE ISUSOVO I
BEZGREŠNO SRCE MARIJINO**

Sredina 20. st.
Papir
Tisak
10,2 cm x 6,2 cm
MPS-7104
(FOTO: STR. 59)

43.

POKLONSTVO PASTIRA

1. polovica 20. st.
Papir
Tisak
6,6 cm x 3,6 cm
MPS-5494
(FOTO: STR. 59)

44.

SVETA ANA I MARIJA

Početak 20. st.
Papir
Tisak
10,2 cm x 6,4 cm
MPS-5404
(FOTO: STR. 59)

45.

ISUS

1. polovica 20. st.
Papir
Tisak
10,7 cm x 6 cm
MPS-7118
(FOTO: STR. 59)

46.

**BOGORODICA S ISUSOM U
NARUČJU**

1. polovica 20. st.
Papir
Tisak
11,3 cm x 5 cm
MPS-7113
(FOTO: STR. 59)

47.

POSLJEDNJA VEČERA

Početak 20. st.
Papir
Tisak
9 cm x 5 cm
MPS-4600
(FOTO: STR. 59)

48.

KLANJANJE KRISTU

Prva polovica 20. st.
Papir
Tisak
8,7 cm x 4,5 cm
MPS-5400
(FOTO: STR. 60)

49.

**ISUS I IVAN KRSTITELJ
KAO DJEČACI**

Sredina 20. st.
Papir
Tisak
9,3 cm x 5,6 cm
MPS-5525
(FOTO: STR. 60)

50.

BEZGREŠNO SRCE MARIJINO

1. polovica 20. st.
Papir
Tisak
5,6 cm x 3,6 cm
MPS-5446
(FOTO: STR. 60)

51.

DIJETE ISUS S GOLUBICAMA

Sredina 20. st.
Papir
Tisak
9 cm x 5 cm
MPS-7114
(FOTO: STR. 60)

52.

SVETI ŠIMUN APOSTOL

Početak 20. st.
Papir
Tisak
10 cm x 6 cm
MPS-5905
(FOTO: STR. 60)

■ 53.
■ **MLADI ISUS U POLJU**
■ **LJILJANA**

■ Sredina 20. st.
■ Papir
■ Tisak
■ 10,5 cm x 6 cm
■ MPS-5388
■ (FOTO: STR. 60)

■ 54.
■ **ISUSOVO ROĐENJE**

■ Početak 20. st.
■ Papir
■ Tisak
■ 10,6 cm x 5,8 cm
■ MPS-5432
■ (FOTO: STR. 60)

■ 55.
■ **ISUS OKRUŽEN APOSTOLIMA**
■ **I DJECOM**

■ Sredina 20. st.
■ Papir
■ Tisak
■ 9,2 cm x 5,6 cm
■ MPS-5415
■ (FOTO: STR. 60)

■ 56.
■ **SVETA BARBARA**

■ 1. polovica 20. st.
■ Papir
■ Tisak
■ 8,7 cm x 5 cm
■ MPS-6375
■ (FOTO: STR. 60)

■ 57.
■ **MAJKA BOŽJA OD KARMELA**

■ Početak 20. st.
■ Papir
■ Tisak
■ 10,6 cm x 5,8 cm
■ MPS-5408
■ (FOTO: STR. 60)

■ 58.
■ **DIJETE ISUS DOBRI PASTIR**

■ Sredina 20. st.
■ Papir
■ Tisak
■ 6 cm x 3 cm
■ MPS-6626
■ (FOTO: STR. 60)

■ 59.
■ **ISUS SIJE ŽITO**
■ 1. polovica 20. st.
■ Papir
■ Tisak
■ 9,5 cm x 5,2 cm
■ MPS-5511
■ (FOTO: STR. 60)

■ **FOTO-**
■ **GRAFIJE**

■ 60.
■ **FOTORAZGLEDNICA**
■ Marija Bistrica – početak 20. st.
■ Foto papir
■ Fotografija
■ 13,5 cm x 9 cm
■ MPS-2706
■ (FOTO: STR. 56)

BIBLIOGRAFIJA

Sanja Cvetnić, *Loytre za ray nebefzki, Križna drva i kapelice u Turopolju*, ArTresor Naklada, Zagreb 2002.

Dubravka Habuš Skendžić, *Kakvo selo, takvo rapelo. Raspela, poklonci kapelice u Sesevskom prigorju*, Muzej Prigorja, Zagreb 2009.

Adolf Malić, *Transformacija Seseveta pod utjecajem Zagreba*, Geografski glasnik 14, Zagreb 1969., str. 74-76.

Josip Šimić, *U potrazi za definicijom pučke pobožnosti*, Etnološka tribina 17, Zagreb 1994.

Domagoj Volarević, *Liturgijsko-pastoralni osvrt na pučku pobožnost nakon II. Vatikanskog koncila 1970-1980*, Služba Božja 55, Zagreb, 2014.

Muzej grada Zagreba, *Zbirka devocionalija*, pristupljeno 5. 11. 2020., <http://www.mgz.hr/hr/zbirke/zbirka-devocionalija,10.html>

IZVORI

Fotodokumentacija Muzeja Prigorja

SUGOVORNICI - IZVORI PODATAKA

Franjo i Katica Vuger, Donji Vugrovec

Katarina Horvat, Prepuštovec

Ana Kolenković, Prepuštovec

Nada Kičić, Sesevete

Dragica Farkaš, Sesevete

Dragica Šemper, Sesevete

Stjepan Dokša, Kašina

Verica i Jure Barišić, Kašina

Štefica Paj, Kašina

Ivan Podgorski, Kašina





■ ■ ■ ISBN 978-953-7820-34-3 ■ ■ ■